

Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17/2022

Polityka Otwartego Dostępu do publikacji i wyników badań naukowych Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego

Kierując się zasadami transparentności oraz chcąc zapewnić wszystkim otwarty i nieograniczony dostęp do wiedzy, a także uwzględniając korzyści, jakie płyną z szerokiej współpracy i wymiany wiedzy, wprowadza się w Ośrodku Przetwarzania Informacji – Państwowym Instytucie Badawczym, zwanym dalej „OPI PIB”, niniejszą Politykę w odniesieniu do publikacji naukowych i danych badawczych.

§ 1

1. Niniejsza polityka otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych OPI PIB, zwana Polityką Otwartego Dostępu, nie narusza praw i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 2021, poz. 1062) oraz Regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych w OPI PIB (dalej: Regulamin), a w szczególności praw i zobowiązań pracowników naukowych związanych z rozpowszechnieniem utworów naukowych i prawa OPI PIB do korzystania z wyników badań naukowych i prac wykonywanych w OPI PIB.
2. Niniejsza Polityka jest zgodna z przepisami ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej Polityce zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy ustawy, o której mowa w zdaniu poprzednim.
3. Niniejsza Polityka nie narusza wynikającego z Regulaminu zobowiązania Twórców do rozpowszechniania utworów naukowych w sposób, który nie doprowadzi do pozbawienia ochrony prawnej innych rezultatów twórczych.
4. Polityka Otwartego Dostępu obowiązuje pracowników OPI PIB, a także inne osoby, z którymi OPI PIB zawarł umowę przewidującą zastosowanie niniejszej Polityki.
5. Polityka ma zastosowanie do utworów w szczególności powstałych w wyniku finansowania ze środków publicznych, w których w afiliacji podano Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy (lub w wersji angielskiej: National Information Processing Institute - National Research Institute).
6. W Polityce Otwartego Dostępu przyjmuje się następujące definicje pojęć:
  - 1) „Publikacje” - publikacje w czasopismach naukowych, publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji, monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych,
  - 2) „Dane badawcze” - dane zebrane lub wytworzone jako materiał do analizy w ramach badań naukowych prowadzonych w OPI PIB (w formie np. dokumentów, arkuszy

kalkulacyjnych, zeszytów laboratoryjnych, kwestionariuszy, nagrań dźwięku i/lub obrazu, fotografii, filmów, plików danych, baz danych, modeli, algorytmów, aplikacji, przepływów pracy, metodologii, standardowych procedur i protokołów),

- 3) „Metadane” - ustrukturyzowane informacje służące do opisu publikacji naukowych i danych badawczych, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie,
- 4) „Złota droga” – publikowanie w otwartych czasopismach i książkach naukowych, zapewniających otwarty dostęp do wszystkich artykułów na swoich stronach internetowych bez barier technologicznych, finansowych i prawnych,
- 5) „Zielona droga” – deponowanie utworu przez autorkę/autora w bezpłatnym repozytorium po jego opublikowaniu w dowolnym piśmie naukowym,
- 6) „Repozytorium” – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania dorobku naukowego instytucji naukowej lub określonych dziedzin nauki,
- 7) „Zasady FAIR” - zasady określające sposób właściwego przygotowania, obsługiwania i pracy z danymi:
  - a) znajdawalności (ang. Findable) – dane powinny być możliwe do maszynowego odnalezienia,
  - b) dostępności (ang. Accessable),
  - c) interoperacyjności (ang. Interoperable) oraz
  - d) możliwości ponownego wykorzystania (ang. Reusable) – dane powinny być udostępnione do ponownego wykorzystania przez innych użytkowników.

§ 2

1. Autorzy dążą do zapewnienia otwartego dostępu do publikacji przez ich publiczne udostępnienie w taki sposób, aby każdy zainteresowany miał do nich dostęp w wybranym przez siebie czasie oraz dysponował możliwością nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z opracowanych materiałów w oparciu o licencję Creative Commons, realizując zasadę równoległych dróg:
  - 1) publikowanie w recenzowanych otwartych czasopismach i książkach naukowych (złota droga) i deponowanie ich w uzgodnionych otwartych repozytoriach publikacji naukowych,
  - 2) deponowanie elektronicznej postaci ostatecznej wersji publikacji, ewentualnie wersji autorskiej lub wersji dopuszczonej przez politykę wydawcy (zielona droga) w uzgodnionym otwartym repozytorium publikacji naukowych w możliwie najszybszym terminie od przyjęcia utworu do publikacji.
2. Autorzy publikacji są, w szczególności, zobowiązani do dołożenia wszelkich starań w celu uzgodnienia realizacji czynności wskazanych w §2 ust. 1:
  - 1) z wydawcami oraz innymi użytkownikami publikacji (np. organizatorami konferencji naukowych), w tym do udzielania do publikacji licencji niewyłącznych, które nie zawierają postanowień ograniczających lub wyłączających możliwość wykonania korzystania z publikacji wskazanego w § 2 ust. 1,

- 2) ze współtwórcami publikacji (w przypadku utworów współautorskich), jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji).

§ 3

1. Pracownicy naukowcy oraz osoby biorące udział w badaniach naukowych zatrudnieni w OPI PIB powinni podjąć starania w celu zapewnienia otwartego dostępu do pozostających w ich dyspozycji danych badawczych oraz powiązanych z nimi metadanych przez:
  - 1) określenie zasad korzystania z nich, w tym procedur ich udostępniania;
  - 2) zdeponowanie ich, w formie elektronicznej, w repozytorium danych badawczych;
  - 3) jeśli to możliwe – publiczne udostępnienie danych badawczych zgodnie z zasadami FAIR, wraz z udzieleniem odpowiednich bezterminowych licencji niewyłącznych analogicznych do przewidzianych w § 2 ust. 1;
  - 4) stosowne porozumienia z podmiotami wchodzącymi w skład zespołów badawczych, konsorcjów naukowych lub innymi właściwymi podmiotami lub współtwórcami danych badawczych.
2. W celu zachowania bezpieczeństwa danych badawczych przeznaczonych do rozpowszechnienia w wolnym dostępie należy uwzględniać wytyczne zawarte w regulacjach wewnętrznych OPI PIB, w szczególności:
  - 1) Zabronione jest, aby treści danych badawczych rozpowszechnianych w otwartym dostępie ujawniały:
    - a) dane osobowe, z wyłączeniem danych autorów, współautorów oraz danych poddanych uprzedniej anonimizacji,
    - b) tajemnice przedsiębiorstwa OPI PIB, informacje niejawne lub inne informacje prawnie chronione w OPI PIB,
    - c) dane istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa informacji OPI PIB, w szczególności sposoby realizacji funkcjonujących procesów biznesowych, stosowane hasła dostępowe, adresacje sieciowe, modele urządzeń lub nazwy serwerów wykorzystywanych w infrastrukturze OPI PIB oraz inne dane mogące stanowić źródło informacji ułatwiających przełamanie stosowanych zabezpieczeń technicznych lub organizacyjnych w organizacji,
    - d) luki lub podatności w utrzymywanej infrastrukturze IT OPI PIB,
    - e) dane chronione ustawą z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

Zawartość opracowanych danych badawczych przeznaczonych do publikacji powinna zostać przeanalizowana przed ich rozpowszechnieniem przez autora i/lub współautorów w zakresie zgodności z niniejszą regulacją, w szczególności pod kątem zapewnienia integralności oraz wymagań pkt 1 powyżej oraz w zakresie weryfikacji, czy upublicznienie zawartości merytorycznej przygotowanego materiału nie obniża przewagi konkurencyjnej i nie narusza aspektów prawnych i poziomu bezpieczeństwa OPI PIB.

- 2) Jeżeli w wyniku przeprowadzonej weryfikacji autor uzna, że zawartość danych badawczych przeznaczonych do rozpowszechnienia w otwartym dostępie, jak również innych materiałów przeznaczonych do publikacji, budzi wątpliwości ze względu na

aspekty prawne lub aspekty bezpieczeństwa, powinien przekazać je do dalszej analizy odpowiednio następującym osobom:

- a) Radcy Prawnemu OPI PIB w zakresie oceny zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności w weryfikacji, czy podjęto wszelkie środki w celu uzyskania zapewnienia, że treść utworu nie narusza praw własności i dóbr osobistych osób trzecich,
  - b) pracownikom Działu Bezpieczeństwa w celu weryfikacji, czy treść utworu nie obniża poziomu bezpieczeństwa OPI PIB, np. nie zawiera loginów, haseł, sekretów, czy innych informacji dot. ewentualnych luk i podatności kodów źródłowych oprogramowania zamieszczonych w materiałach przeznaczonych do publikacji lub ich zawartość nie ma innego potencjalnego wpływu na bezpieczeństwo informacji oraz ochronę danych osobowych OPI PIB,
  - c) Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych OPI PIB w celu oceny danych badawczych przeznaczonych do rozpowszechniania w otwartym dostępie lub innych materiałów przeznaczonych do publikacji pod względem naruszenia prywatności osoby fizycznej, w tym ochrony jej danych osobowych.
- 3) Osoby biorące udział w analizie, o której mowa powyżej, mogą wyrazić zgodę lub odrzucić możliwość dokonania publikacji opracowanych utworów do czasu naniesienia stosownych modyfikacji.
  - 4) Wprowadzane zmiany w opracowanych materiałach przeznaczonych do publikacji powinny być odpowiednio oznaczane i wersjonowane z zachowaniem możliwości wglądu osób upoważnionych do poprzednich ich wersji.
  - 5) Informacje o wszelkich działaniach podjętych w celu przeprowadzenia weryfikacji i oceny zawartości utworów przeznaczonych do publikacji muszą być dokumentowane na potrzeby zachowania śladów audytowych. Ponadto autorzy i/lub współautorzy materiałów przed dokonaniem publikacji powinni zamieścić dane osób dokonujących ich weryfikacji w ewidencji na formularzu stanowiącym Załącznik Nr 3 do niniejszego Zarządzenia. Rejestracji powinny podlegać, w szczególności imię, nazwisko oraz stanowisko osób dokonujących weryfikacji w powiązaniu do tytułu utworu podlegającego publikacji.
3. Dopuszcza się ograniczenie przez pracowników OPI PIB zakresu korzystania z danych badawczych poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania.
  4. Dostęp do otwartych danych badawczych udostępnionych w otwartych repozytoriach przez pracowników OPI PIB powinien być zapewniony również za pośrednictwem strony głównej OPI PIB, poprzez zakładkę „Do pobrania – Otwarte zbiory danych naukowych”.

§ 4

1. Nowozatrudniony pracownik jest zobowiązany do zapoznania się z instytucjonalną Polityką Otwartego Dostępu.
2. Pracownicy OPI PIB dokumentują działania podjęte w związku ze zobowiązaniami wynikającymi z Polityki Otwartego Dostępu, w szczególności wynikające z § 2 ust. 2 i § 3 ust. 2 pkt 4 i 5, i przechowują tę dokumentację.

-
3. Pracownicy OPI PIB zobowiązani są do przekazania Koordynatorowi ds. Otwartego Dostępu (na adres e-mail: publikacje@opi.org.pl) informacji o podjętych działaniach, w szczególności wynikających z § 2 ust. 1 i § 3 ust. 1 ust. 2 pkt 5.
  4. Polityka Otwartego Dostępu odnosi się do publikacji i danych powstałych od wejścia w życie niniejszego Zarządzenia.

Dyrektor
Ośrodka Przetwarzania Informacji -
Państwowego Instytutu Badawczego
dr Jarosław Protasiewicz
